

28.7.2026

VN/25324/2025
VN/25324/2025-OM-36

Työ- ja elinkeinoministeriö

Asia: VN/25324/2025

Oikeusministeriön lausunto luonnoksista hallituksen esitykseksi laiksi vesilain muuttamisesta ja valtioneuvoston asetukseksi vesitalousasioista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (merituulivoima)

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vesilain muuttamisesta ja valtioneuvoston asetukseksi vesitalousasioista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (merituulivoima). Esitysluonnoksessa ehdotetaan vesilakiin (587/2011) lisättäväksi uusi merituulivoimaa koskeva luku (10 a), joka koskisi Suomen talousvyöhykkeelle sijoittuvan merituulivoimahankkeen rakentamista, purkamista ja purkamisen turvaamiseksi asetettavaa vakuutta. Osa ehdotetuista säännöksistä tulisi sovellettaviksi myös aluevesien merituulivoimahankkeisiin. Vesitalousasetukseen ehdotetaan lisättäväksi säännökset talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeen lupahakemuksessa sekä purkamissuunnitelmassa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

Seuraavassa lausunnossa keskitytään ehdotuksia koskeviin yleisiin huomioihin sekä eräisiin yksityiskohtaisempiin näkökohtiin. Yksityiskohtaiset, sääntelytekniset huomiot säännösehdoista toimitetaan valmistelevalle ministeriölle erikseen.

Yleiset huomiot

Esitysluonnoksen pääasiallisena tavoitteena on luoda tarvittava Suomen talousvyöhykkeelle sijoittuvien merituulivoimahankkeiden rakentamista ja purkamista koskeva sääntelykehikko. Suomen lainkäyttövallasta talousvyöhykkeellä sekä talousvyöhykkeellä sovellettavasta lainsäädännöstä säädetään laissa Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004), jonka mukaan talousvyöhykkeellä sovelletaan muun muassa vesilakia (587/2011). Sen sijaan rakentamislaki (751/2023), jota sovelletaan Suomen aluevesillä ja maa-alueilla rakennettaviin tuulivoimahankkeisiin, ei Suomen talousvyöhykkeellä tule sovellettavaksi. Merituulivoimahankkeisiin tulisi kuitenkin voida soveltaa rakentamiselle rakentamislainsäädäntöä asetettuja keskeisiä, muun muassa rakenteiden lujuutta ja turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Näistä lähtökohdista esitysluonnoksessa on päädytty sääntelyratkaisuun, jossa vesilakiin lisättäisiin talousvyöhykkeelle sijoittuvien merituulivoimahankkeiden rakentamista ja purkamista koskevat, tarvittavilta osin rakentamislakiin viittaavat säännökset.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

Oikeusministeriö pitää yleisesti ottaen ehdotettua sääntelyratkaisua mahdollisena ja toteuttamiskelpoisena. Samalla oikeusministeriö toteaa, että esityksen jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita ehdotettujen säännösten yhteensopivuuteen vesilain voimassa olevien aineellisten ja vesitalousasioiden käsittelyä koskevien säännösten kanssa sekä säännösten toimivuuteen vesilain ja rakentamislain muodostamassa sääntelykokonaisuudessa. Jatkovalmistelussa ehdotuksia tulisi vielä arvioida ja kehittää vesilaille ominaisen sääntelytavan ja sääntelylle tarkoituksenmukaisen yksityiskohtaisuuden asteen näkökulmasta. Näitä seikkoja koskevia yksityiskohtaisempia huomioita toimitetaan valmistelevalle ministeriölle erikseen. Lisäksi jatkovalmistelussa tulee kiinnittää huomiota ehdotettujen muutosten vaikutuksiin vesilain mukaisena lupaviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimintaan. Jatkovalmistelussa tulee myös arvioida ehdotusten vaikutuksia keskitetyn muutoskehittämisen johdosta erityisesti Vaasan hallinto-oikeuden sekä osaltaan korkeimman hallinto-oikeuden kannalta.

Vesilaki sisältää kaikkia luvanvaraisia hankkeita koskevat yleiset säännökset (3 luku), joita lukujen 4–10 hanketyypikohtainen sääntely täydentää. Myös muualla laissa, esimerkiksi sen 18 ja 19 luvuissa on tiettyjä hanketyyppejä koskevia erityissäännöksiä. Esitysluonnoksessa säännösehdotukset on koottu kokonaan uudeksi hanketyypikohtaiseksi luvuksi 10 a. Tätä voidaan pitää perusteltuna ehdotettujen säännösten lukumäärä (13) ja sisältö huomioon ottaen. Ehdotettu luku sisältäisi merituulivoimahankkeita koskevia erityissäännöksiä muun muassa hanketta koskevan luvan voimaantulon, rakentamisen teknisten vaatimusten, rakennustyön suorituksen valvonnan sekä merituulivoimarakenteiden purkamisen ja purkamistoimenpiteiden toteuttamista varmistavan vakuuden osalta. Eräät ehdotetuista säännöksistä olisivat kuitenkin luonteesta sijoitettavissa myös muualle vesilakiin, esimerkiksi luvanvaraisia hankkeita yleisesti koskevan vesilain 3 luvun tai erinäisiä säännöksiä sisältävän 18 luvun yhteyteen. Osana jatkovalmistelua yksittäisten säännösehdotusten sijoittelua vesilain kokonaisuudessa onkin aiheellista vielä arvioida.

Yksityiskohtaiset huomiot

Esitysluonnos sisältää useita vesilain järjestelmälle sinänsä uusia sääntelyelementtejä. Ehdotetun 10 a luvun 8 §:ssä säädettäisiin merituulivoimahankkeen lupahakemukseen liitettävästä purkamissuunnitelmasta. Talousvyöhykkeelle sijoittuvien merituulivoimahankkeiden ohella purkamissuunnitelma vaadittaisiin myös aluevesille sijoittuvissa merituulivoimahankkeissa. Ehdotusten mukaan hankkeesta vastaavan olisi laadittava ja toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle purkamissuunnitelma merituulivoimahanketta koskevan lupahakemuksen yhteydessä. Tarkempia määräyksiä purkamissuunnitelmassa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena ilmeisimmin on, että purkamissuunnitelma näin tukisi osaltaan purkamiseen ja sen kustannuksiin varautumista. Tällaisen suunnitelman oikeudelliset vaikutukset jäävät esityksessä kuitenkin osin epämääräisiksi ja täsmentämättä. Esitysluonnoksesta ei nykyisellään selkeästi ilmene esimerkiksi, miten purkamissuunnitelman ajantasaisuudesta huolehditaan hankkeen aikana ja miten suunnitelman mahdollinen päivittäminen suhteuttaa hankkeen luvan muuttamiseen ja sen tarpeeseen. Epäselväksi jää myös, millä tavalla purkamissuunnitelmaa koskeva sääntely vaikuttaisi jo olemassa oleviin merituulivoimaloihin. Näitä seikkoja olisi aiheellista tarkentaa vielä jatkovalmistelussa.

Ehdotetun 10 a luvun 9 §:ssä säädettäisiin hankkeesta vastaavan velvollisuudesta asettaa purkamisvakuus. Tällaisella vakuudella varmistettaisiin talousvyöhykkeelle sijoittuvien merituulivoimarakennelmien purkamisen ja muiden tarvittavien jälkitoimenpiteiden toteutus tilanteissa, jossa hankkeesta vastaava syystä tai toisesta laiminlöisi nämä velvoitteensa. Vesilaissa on jo ennestään säännöksiä hankkeesta vastaavalta tietyissä tilanteissa edellytettävistä vakuuksista (ks. esim. 11 luvun 20 § ja 15 luvun 7 §), mutta nämä vakuudet palvelevat hyvin toisentyypisiä tarkoituksia eivätkä kata esitysluonnoksessa tarkoitettuja purkamistoimenpiteitä. Ottaen huomioon talousvyöhykkeelle sijoittuvien merituulivoimarakennelmien odotettavissa olevat ja kustannuksiltaan huomattavat purkamisvelvoitteet sekä se seikka, että vastaavanlaisia purkamisvakuuksia edellytetään myös muilla alueilla toteutettavilta tuulivoimahankkeilta, ovat ehdotetut vakuussäännökset perusteltuja. Sisällöllisesti vakuutta koskevat säännösehdotukset muistuttavat pitkälti muualla ympäristölainsäädännössä (esim. ympäristönsuojelulaki) olevia vakuussäännöksiä. Jatkovalmistelussa tulee kuitenkin varmistaa vakuusjärjestelyiden kattavuus erilaisissa tilanteissa.

Purkamissuunnitelmalla ja purkamisvakuudella tuettaisiin esitysluonnoksen 10 a luvun 7 §:ssä säädettyyn purkamisvelvollisuuteen kuuluvien toimenpiteiden toteuttamista. Kyseinen purkamisvelvollisuus ajankohtaisuisi laissa määritellyissä tilanteissa hankkeen menetettyä alkuperäisen merkityksensä (ehdotettu 10 a luvun 7 §:n 1 momentti). Purkamisvelvollisuuden syntyessä hankkeesta vastaavan olisi haettava lupaa purkamistoimenpiteille sekä luvan rauettamista lain 3 luvun 24 §:n mukaan (ehdotetun 10 a luvun 7 §:n 3 momentti). Esitysluonnoksessa ja erityisesti sen säännöskohteisissa perusteluissa on kuvattu purkamisvelvollisuuden toimeenpanossa noudatettavaa menettelyä

varsin yleisellä tasolla. Jatkovalmistelussa olisi aiheellista vielä tarkentaa esimerkiksi, miten luvan rauettamista koskeva päätös ja lupa purkamistoimiin suhteutuvat toisiinsa sekä miten purkamissuunnitelma tulee osaksi purkamista varten haettavaa lupaa. Ehdotetun 12 §:n 2 momentin mukaan purkamisvakuus voitaisiin käyttää purkamis- ja jälkitoimenpiteiden kustannusten kattamiseen, mutta myös näiltä osin säännöksen tarkemmat perustelut ovat hyvin niukat. Jatkovalmistelussa ainakin asiassa noudatettavaa menettelyä olisi aiheellista selvittää tarkemmin perusteluissa.

Esitysluonnoksen 10 a luvun 7 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen perusteella merituulivoimalan purkamisen yhteydessä toimintaan liittyvällä alueella on suoritettava tarpeelliset jälkitoimenpiteet vedenalainen luonto ja alueen muu käyttö huomioiden. Säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 81) on josain määrin avattu, mitä nämä jälkitoimenpiteet voisivat olla. Herää kuitenkin kysymys, miten jälkitoimenpiteiden tarpeellisuus käytännössä määritellään ja pystytäänkö niitä kattavasti määrittelemään etukäteen. Tällä on vaikutusta purkamisvelvollisuuden laajuuden ennakoitavuuden ja oletettavasti asetettavan vakuuden määrittelynkä kannalta. Jatkovalmistelussa asiaa olisi syytä pyrkiä vielä selvittämään.

Osastopäällikkö

Liisa Huhtala

Erityisasiantuntija

Mari Pihalehto

VN/25324/2025-OM-36

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: